

Cud nad Wisłą - gdzie się podzieli polscy bezrobotni?

- W styczniu 2021 stopę bezrobocia zharmonizowanego w Polsce spadła do najniższego poziomu w UE (3,1%). Tym samym Polska zamknęła symboliczną klamrę okres ostatnich 19 lat, który rozpoczynała aspirując do członkostwa w UE z najwyższym poziomem bezrobocia spośród wszystkich obecnych państw Wspólnoty.
- Pozytywną wymowę spadku bezrobocia zwiększa to, że nastąpił on pomimo wzrostu podaży pracy (z uwzględnieniem zmian aktywności zawodowej i migracji), który został „skonsumowany” częściowo przez wzrost oficjalnego zatrudnienia, a częściowo przez tzw. „szarą strefę”.
- Wzrost zatrudnienia nie był równomiernie rozłożony geograficznie i przyczyniał się do wzrostu różnicowania ekonomicznego kraju.

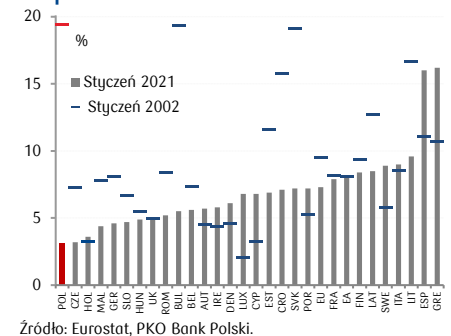
Zainspirowani opublikowanymi w ubiegłym tygodniu danymi Eurostatu o bezrobociu zharmonizowanym, które pokazały, że w styczniu 2021 Polska miała najniższą stopę bezrobocia w całej UE (3,1%), postanowiliśmy przyjrzeć się zmianom, które przez ostatnie niemal 2 dekady nastąpiły na krajowym rynku pracy. W szczególności, chcieliśmy sprawdzić, co stoi za bezprecedensowym spadkiem bezrobocia z najwyższego poziomu w UE (19,3% w maju 2004).

Jednym z powszechnych argumentów pojawiających się w dyskusji o spadku stopy bezrobocia w Polsce jest to, że bezrobotni „wychodzą z rynku pracy” albo poprzez emigrację, albo przechodząc na emeryturę. Nie podważając znaczenia tych czynników, warto zwrócić uwagę na drugą stronę medalu, tj. źródła nowej podaży pracy, w szczególności napływ imigrantów i wzrost aktywności zawodowej (wynikający w dużej mierze z zastępowania na rynku pracy mniej aktywnych grup wiekowych przez te, które cechują się wyższą aktywnością zawodową). Łącząc te przeciwstawne grupy czynników okazuje się, że od globalnego kryzysu finansowego podaż pracy w Polsce (skorygowana o migracje) nieprzerwanie rośnie. Według naszych szacunków, w sumie od 2004 do końca 2019 wzrosła o ok. 2,4 mln osób (por. wykres na marginesie). Wzrost ten nie jest w pełni widoczny w oficjalnych danych o liczbie aktywnych zawodowo (wg GUS ich liczba wzrosła o ok. 1 mln, a wg BAEL była w analizowanym okresie stabilna), co może wynikać z niedoszacowania liczby imigrantów pracujących w tzw. „szarej strefie”.

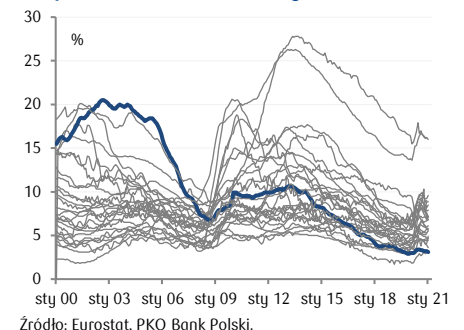
Przy rosnącej liczbie aktywnych zawodowo, dodatkowym źródłem podaży pracy „uwolnionej” dla rozwijających się szybko sektorów gospodarki (przemysł i nowoczesne usługi) były sektor publiczny i rolnictwo, gdzie zatrudnienie spadło w analizowanym okresie (2004-2019) o odpowiednio 300 tys. (9%) i 1051 tys. (aż 41%). Innymi słowy, obok silnego spadku bezrobocia, ważnym zjawiskiem na krajowym rynku pracy była też zmiana sektorowej struktury zatrudnienia.

Wyższa podaż pracy była zagospodarowywana przez wzrost (legalnego) zatrudnienia i „szarą strefę”. W ostatnich latach wzrost zatrudnienia (w gospodarce narodowej) konsumował nie tylko cały spadek liczby bezrobotnych (ok. 2mln),

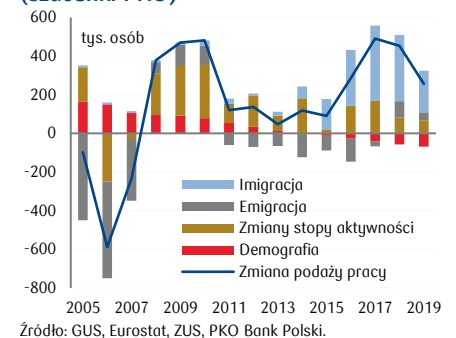
Stopa bezrobocia: 2021 vs 2002

Stopa bezrobocia w UE (wyróżniona PL)

Zmiany podaży pracy i ich źródła (szacunki PKO)

ale także przyrost liczby aktywnych zawodowych. Co ciekawe, dane BAEL nie pokazują tego drugiego efektu, wskazując na względną stabilizację liczby aktywnych zawodowo w ostatnich latach i wysoką zależność między wzrostem zatrudnienia i spadkiem bezrobocia.

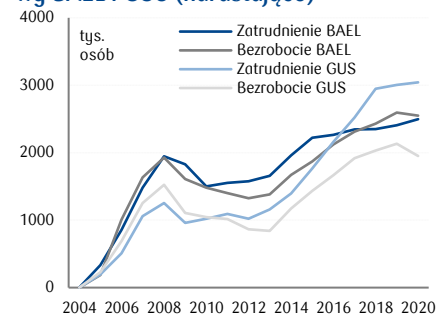
Patrząc na strukturę zatrudnienia wg firm, za niemal cały jego wzrost odpowiadały przedsiębiorstwa najmniejsze (<9 osób) i największe (>250 osób). Analizując branże, z których pochodził popyt, można w skrócie stwierdzić, że ich struktura odzwierciedla główne motory wzrostu naszej gospodarki z ostatnich lat: transport i sektor IT, nieruchomości i budownictwo, handel oraz przetwórstwo przemysłowe. W okresie 2004-2019 spadło zatrudnienie w górnictwie, a najmniejsze wzrosty odnotowano w wytwarzaniu energii, dostawie wody oraz finansach. Więcej informacji znajduje się na wykresie na następnej stronie.

Istotnym źródłem wzrostu zatrudnienia były firmy z kapitałem zagranicznym. Pomimo, że w 2004 odpowiadały za niecałe 9% zatrudnienia w gospodarce narodowej, przez kolejne 15 lat stworzyły 28,8% nowo powstałych miejsc pracy (971 tys.), potwierdzając istotną rolę inwestycji zagranicznych w polskim potransformacyjnym cudzie gospodarczym. Rola tych firm (w szczególności w sektorze usługowym) ma także istotne znaczenie dla regionalnego rozkładu zmian na rynku pracy. W strukturze wojewódzkiej wzrostu zatrudnienia dominują regiony z ważnymi kierunkami lokowania inwestycji biurowych i centrów outsourcingu usług (Warszawa, Kraków, Poznań, Gdańsk, Rzeszów i Wrocław).

Analiza wykresów z podziałem terytorialnym pokazuje, że zmiany zachodzące na rynku pracy od momentu wejścia Polski do UE wyraźnie faworyzowały trzy regiony: Mazowsze (a w zasadzie Warszawę), Wielkopolskę (Poznań) i Małopolskę (Kraków). W pozostałych województwach wzrost zatrudnienia albo jedynie pokrył spadek bezrobocia, albo był wręcz mniejszy od skali spadku liczby bezrobotnych (zachodniopomorskie, łódzkie, warmińsko-mazurskie, kujawsko-pomorskie, śląskie, świętokrzyskie, lubuskie i opolskie). To oznacza, że w tych regionach źródłem spadku bezrobocia były migracje (w tym wewnątrz krajowe) i zmiany demograficzne.

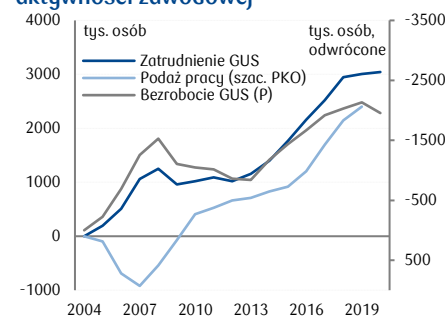
Podsumowując, bardzo pozytywny obraz zmian na polskim rynku pracy, związany z sukcesem polskiej gospodarki, nie oznacza, że na poziomie regionalnym wszyscy jednakowo skorzystali na polskim cudzie gospodarczym ostatnich dekad.

Spadek bezrobocia vs wzrost zatrudnienia wg BAEL i GUS (narastająco)

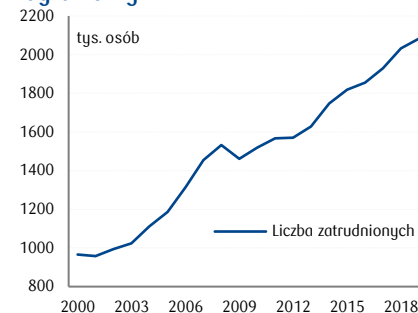
Źródło: Eurostat, PKO Bank Polski.

Zmiany zatrudnienia, bezrobocia i aktywności zawodowej

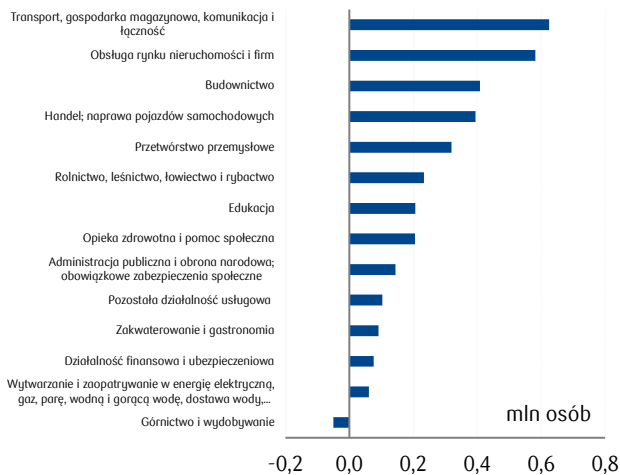
Źródło: GUS, PONT, PKO Bank Polski.

Zatrudnienie w firmach z kapitałem zagranicznym

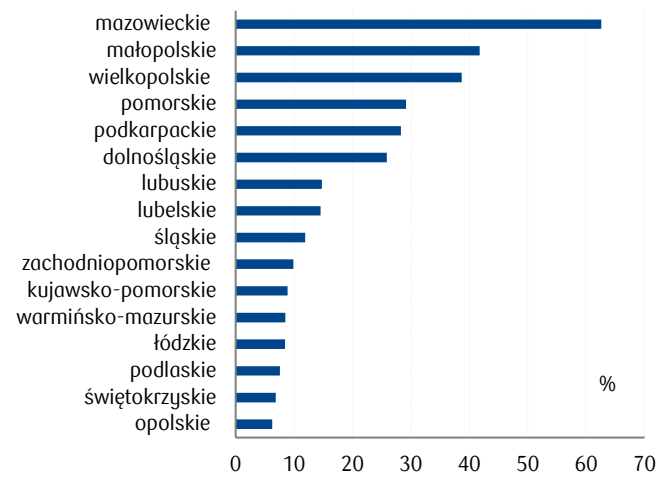

Źródło: GUS, PKO Bank Polski.

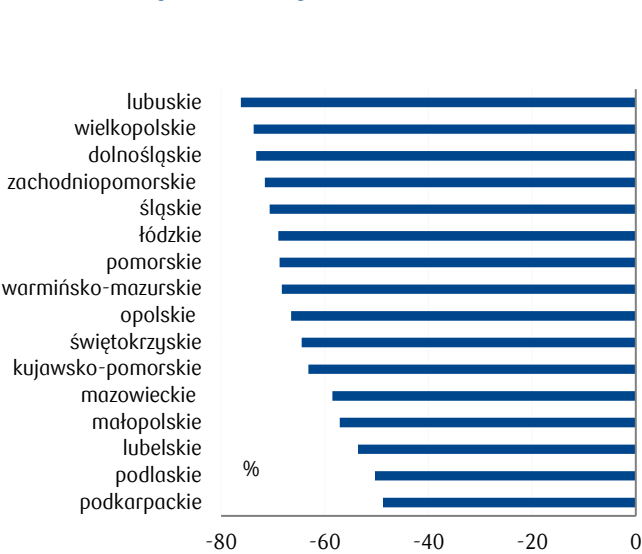
Zmiana zatrudnienia w gospodarce narodowej: 2019 vs 2004

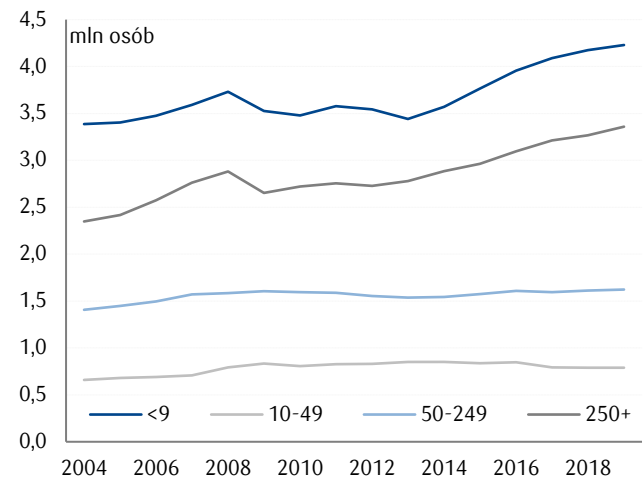
Zmiana zatrudnienia w gospodarce narodowej: 2019 vs 2004

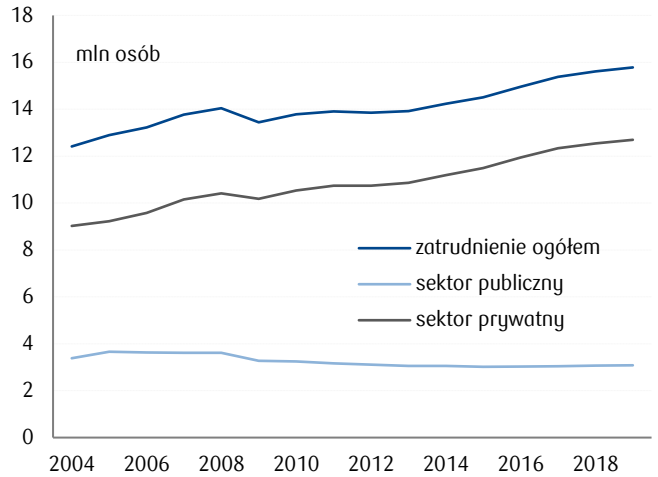
Zmiana liczby bezrobotnych: 2019 vs 2004

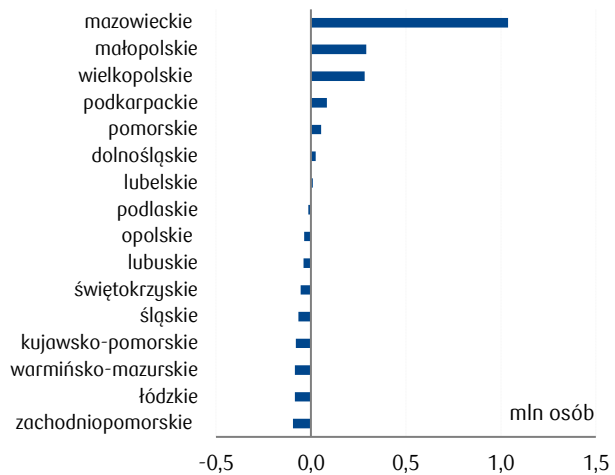
Zatrudnienie w przedsiębiorstwach niefinansowych

Zatrudnienie w gospodarce narodowej

O ile więcej miejsc pracy przyrosło niż ubyło bezrobotnych (+) / o ile więcej ubyło bezrobotnych niż przyrosło miejsc pracy (-)

Źródło: GUS, PONT, PKO Bank Polski.

Departament Analiz Ekonomicznych

PKO Bank Polski S.A.
ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa
tel: 22 521 80 84
email: DAE@pkobp.pl

Główny Ekonomista, Dyrektor Departamentu

Piotr Bujak piotr.bujak@pkobp.pl 22 521 80 84

Zespół Analiz Makroekonomicznych

analizy.makro@pkobp.pl 22 521 67 97

Marta Petka-Zagajewska (kierownik) marta.petka-zagajewska@pkobp.pl 22 521 67 97
dr Marcin Czaplicki, CFA marcin.czaplicki@pkobp.pl 22 521 54 50
Urszula Kryńska urszula.krynska@pkobp.pl 22 521 51 32
dr Michał Rot michal.rot@pkobp.pl 22 580 34 22

Jesteś zainteresowany otrzymywaniem raportów analitycznych PKO Banku Polskiego? Napisz do nas: DAE@pkobp.pl

Nasze analizy znajdziesz również na platformie Twitter oraz na stronie internetowej Centrum Analiz PKO Banku Polskiego:

 [@PKO_Research](https://twitter.com/PKO_Research)

Bank Polski

Centrum
Analiz

Materiał zatwierdził(a): Piotr Bujak

Informacje i zastrzeżenia:

Niniejszy materiał („Materiał”) ma charakter wyłącznie informacyjny oraz nie stanowi oferty w rozumieniu ustawy - Kodeks cywilny, ani rekomendacji do zawarcia transakcji kupna, sprzedaży lub innego rodzaju przeniesienia któregośkolwiek instrumentu finansowego. Bank dołożył wszelkich racjonalnych i niezbędnych starań, aby informacje zamieszczone w Materiale były rzetelne oraz oparte na wiarygodnych źródłach.

Informacje zawarte w Materiale nie mogą być traktowane jako propozycja nabycia którychkolwiek instrumentów finansowych, usługa doradztwa inwestycyjnego lub podatkowego ani jako forma świadczenia pomocy prawnej. Prognozy oraz dane zawarte w Materiale nie stanowią zapewnienia uzyskania określonych wyników jakichkolwiek transakcji finansowych ani przyszłych cen którychkolwiek instrumentów finansowych.

Materiał nie stanowi badania inwestycyjnego ani publikacji handlowej w rozumieniu Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 r, uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy.

Bank i jego spółki (podmioty) zależne oraz pracownicy tych podmiotów mogą być zainteresowani zawarciem lub być stroną transakcji finansowych, w tym zawartych na instrumentach finansowych, których wynik jest uzależniony od czynników (danych i informacji) wymienionych w Materiałach. Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa, wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m, st, Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego numer KRS 000026438, NIP: 525-000-77-38, REGON: 016298263; kapitał zakładowy (kapitał wpłacony) 1 250 000 000 zł.